

najbolj skrbite, saj smo dobili ravno vsled misijona pri Sv. Juriju zopet več novih naročnikov, — ne, ako smo ugonobili stemi vrstami le količkaj smeti, katero ste vi posejali med ubogo ljudstvo, ako smo količkaj pripravili srčna tla v drugih krajih, tako da vaše ljulike ne bodo tako ravnodušno sprejela, potem smo naš smoter dosegli!

Poneverjenje pri celjskem okrajnem zastopu, in gospodarstveno delovanje celjske posojilnice.

Naznanili smo že v eni naših zadnjih številka našim bralcem, da je tajnik celjskega okrajnega zastopa Josef Kozem poneveril celjskemu zastopu večjo svoto denarja, radi česa sedaj mora sedeti v preiskovalnem zaporu celjskega c. kr. okrožnega sodišča.

Poneverjenje sega mnogo let nazaj in vsakdor čudi, da tem goljufijam, katere so bile na jako neukreten način izvršene, do sedaj še ni prišla sodnija na sled.

Toda seve nikakor ne moremo in ne smemo o tem kaj več pisati, ker ima, kakor smo omenili celo stvar že državni pravdnik (štatsanwalt) v rokah, in ker postava ne dopušča, da bi se v kakem časopisu bodi si kateri zadevi, ki jo ima preiskovalni sodnik v rokah, kaj pisalo.

Toda nekatere dejstva, katere so v obče znane, nam naj bode dovoljeno tukaj priobčiti, in to tem bolj, ker se bode z njihovo pomočjo postavila tudi celjska posojilnica, katera baje samo v prid slovenskih kmetov deluje, v pravo luč.

Iz odprte zemljiščne knjige lahko vsakdor sprejeli, da je na posestvu Kozema, kateri je lastnik samo polovice tega posestva, vknjižen na račun Kozema in njegove žene za južno štajersko hranilnico (sparkaso) v Celju znesek 6000 kron. Za tem znesku je vknjiženo dolžno pismo z dne 19. junija 1903,

Po kratkem pozdravu mu poda kmetič steklenico. Padar k oknu in reče: »To je pa od ženske.«

»Seveda, seveda«, reče hitro Krampuš, »od moje žene je.« Flegar strese steklenico in nadaljuje: »Pa že ni več mlada!«

»Seveda, seveda že ni več mlada!« vzdihne kmet, kakor mu bilo žal, da je njegova tovaršica že davno odcvetela.

»Joj, joj, ti nesreča ti!« mrmra nato Flegar in pazljivo gleda z desnim očesom skozi flašo, »ta je pa z visokega padla!«

»Seveda, seveda je padla!« zadere se kmet.

»Čez stopnice se je prevrgla«, reče potem padar.

»Ježeš, seveda, seveda, čez stopnice iz dil se je premenila!« kliče Krampuš, ki je kar iz sebe, ko vidi, kako mnenjen je Flegar.

Ta še malo pomežika po steklenici in dene: »In še nekaj visoke so stopnice bile, najbrž več ko petnajst stopinj (stajelj).«

»Čez šestnajst,« popravi začudeni Oslovčan, »čez 16 stajelj je padla. Pa vi ste se lahko za jedno zmotili. Po poti je namreč padel zatišč iz flaše, in tedaj se mi je v aržetu kaj kapljic razlilo. Zato menda niste mogli natanko spoznati, kako visoko je bilo.«

In seveda je Flegar dal „pravo“ zdravilo in Krampušico zdravil!

glaseče se na 8100 kron in žnjim vred izjava z dne 9. julija 1903 z 10.000 kronami. Zadnja dva zneska sta zasigurno samo na isti polovici omenjenega posestva, koje lastnik je Kozem sam. Te dolžne pisma so se sestavile v pisarni advokata doktorja Serneca, kateri je, kar je v obče znano načelnik celjskega okrajnega odbora.

V dolžnem pismu, glasečem se za celjsko posojilnico stoji, da je Jožef Kozem posojilnici samo 8100 kron dolžen postal, in da se mu da kredit še na daljnih 10.000 kron. Gori omenjena izjava, katera se je sestavila 14 dni pozneje, izjavi, da je ta kredit že popolnoma porabljen. Dolžno pismo je podpisano samo od Jožefa Kozema. Oziraje se na te razmere, je moglo biti že 19. junija znano, da je poneverjena svota znesla 8100 kron, da pa ž njo še nikakor niso vsi poneverjeni zneski pokriti, ker bi drugače pač ne bilo nikakor potrebno, da se je odprl Kozemu kredit na 10 tisoč kron, kateri se mu je brez vse dvombe samo radi tega dovolil, da bi z njim pokrtil daljne poneverjene svote.

A vendar se je izdala izjava, da je vse pokrito!!

Na polovici posestva Jožefa Kozem je bilo vknjiženih 21.000 kron, katere bi moral, kakor omenjeno, plačati Jožef Kozem sam.

Celo posestvo pa je vredno samo 30 tisoč kron, toraj polovica posestva 15 tisoč kron. Radi tega pač nihče ne more vedeti, od koder vendarle bode dobila posojilnica plačilo za svoja posojila.

To dejstvo že samo na sebi brezdvombno dokaže, kolike koristi (?) je posojilnica za kmečko ljudstvo!

Toda še več! Še ložje bodete to sprevideli, ako omenimo tukaj še sklepčne račune tega zavoda, kateri so bili še povrh v „Domovini“ z dne 5. majnika tega leta priobčeni. Tedaj je prinesla „Domovina“ primere o delavnosti hranilnice (šparkase) celjske mestne občine, južnoštajerske hranilnice v Celju in posojilnice v Celju. Iz tega hočemo navesti le nekatere številke.

Hranilnica celjske mestne občine je pri obstoječih vlogah v znesku 9 milijonov 317 tisoč kron za leto 1901 in 9 milijonov 809 tisoč kron za leto 1902 toraj z dorastkom blizu 500 tisoč kron pri hipotekarnih posojilih za leto 1901 v znesku 5 milijonov 600 tisoč kron in za leto 1902 v znesku 6 milijonov kron, toraj z dorastkom s prebližno 400 tisoč kron dosegla dobiček v znesku 33 tisoč in sto kron.

Pri južnoštajerski hranilnici so znašale v letu 1901 vloge 3 milijone 756 tisoč kron, v letu 1902 3 milijone 782 tisoč kron, toraj je znesel dorastek samo 26 tisoč kron. Hipotekarne posojila tega zavoda v letu 1901 so znesle 3 milijone 136 tisoč kron, v letu 1902 pa 3 milijone 279 tisoč kron. Tukaj znaša toraj dorastek samo 140 tisoč kron in čisti dobiček samo 23 tisoč kron.

Posojilnica pa je imela v 1901 letu 5 milijonov 359 tisoč kron vlog, v 1902 letu pa 4 milijone 973 tisoč, toraj v tem letu 386 tisoč kron manj vlog, kakor v letu 1901. Na hipotekarnih posojilih je iz-

dala v letu 1901 3 milijone 176 tisoč kron, v 1902 letu 3 milijone 329 tisoč kron. Pri njej znaša toraj dorastek na teh posojilih 153 tisoč kron in čisti dobiček pa znaša, kakor ga je „Domovina“ priobčila, 34 tisoč kron.

Te številke pač dovolj jasno dokazujejo, da se hranilnica (šparkasa) celjskega mesta lahko ponaša z velikim dorastkom vlog in hipotekarnih posojil a vendar nima več čistega dobička, kakor 33 tisoč kron, toraj manj, kakor posojilnica! Iz tega razvidi pač lahko vsakdor, da se pri mestni hranilnici pazi na prid in hasek drugih, posebno manjših posestnikov, da se ti nikakor ne izsesajo.

Največji čisti dobiček ima posojilnica, ker njen dobiček je večji, kakor od „Domovine“ navedena svota v znesku 34 tisoč kron.

K njenemu čistemu dobičku se mora tudi prištevati onih 16 tisoč kron, katere so se pri posestvih odpisale.

Posojilnica ima toraj trikrat manj vlog, kakor mestna hranilnica, posojilnica ima morda samo polovico toliko hipotekarnih posojil, kakor mestna hranilnica, a vendar pa več čistega dobička! In sicer se napram vlog in posojil mora spoznati čisti dobiček posojilnice d v a k r a t večji, kakor dobiček hranilnice.

Toda kdo se bode temu čudil? Saj posojilnica zahteva po svojih pravilih pri perzonalnih posojilih (toraj takih, pri katerih se dolg ne zabilježi v zemljiški knjigi) šest procentov obresti, pri posojilih, pri katerih se dolg v zemljiški knjigi zasiguri, pa pet in pol procentov, čeprav bi nam tudi nikakor ne bi bilo težko dokazati, da se tudi za dolgove, kateri so s pomočjo zemljiške knjige zasigurjeni, od posojilnice kaj rado zahteva šest procentov.

Posojilnica toraj ne deluje v gospodarstvenem oziru, ona si ne prizadeva, da bi kmetu s posojili pomagala, temveč ona skrbi za to, da si pridobi s kolikor mogoče visokimi obrestnimi procenti po zmožnosti visoki čisti dobiček in to seveda za sebe in v prid drugih namenov, iz katerih vlečejo nekateri drugi znani ljudje zopet svoj dobiček, nikdar pa ne kmet! Obresti vlog so znašale pri posojilnici do 1. aprila 1902 4.1 procentov, od tega dne so se povikšale na 4¼ procentov in kakor kažejo oznanila v različnih kranjskih časopisih, so se zopet povikšale na prejšnji svoj vrhunec, namreč na štiri in pol procentov.

To dejstvo dokazuje dovolj, da grejo vloge pri posojilnici nazaj, kar se tudi iz zgoraj navedenih številk razvidi. Posojilnica je toraj gotovi denar izdala na posojila, da bi kolikor mogoče mnogo na obrestih dobila. Sedaj pa si hoče stem, da je obresti za vloge povikšala, zopet privabiti novih vlog, da bi potem ta denar zopet izposodila in sebi, a nikdar pa ne kmetu z obrestmi od tega denarja pomagala.

Kakor čujemo, so se za celjski okrajni zastop samo pri tem zavodu, toraj pri posojilnici, denarji izposodili, in ti denarji so se morali vsaj po pet in pol procentov obrestovati. Seveda je bilo zopet samo po-

sojilnici s tem pomagano in sicer radi visokih obrest katere se ji morajo od teh posojil plačati, med tem ko okraj, kateri bi lahko bil dobil pri nemškem zavodu v Celju ali pa v Gradcu posojilo na štiri in pol procentne obresti, s tem znatno škodo trpi. Kdo mora plačati zopet to škodo? Kmet in zopet kmet!

Nikakor se nam toraj ni čuditi, ako se pri tem gospodarjenju plačilni prikladi pri okrajnem zastopu vsako leto povikšujejo in bodejo dosegli v dajnem času že 26. procent.

Toda o tem bomo pisali pri priložnosti in ozirali pri tem posebno na gospoda K o z e m a, ki še ga „poštenega“ tajnika celjskega okrajnega zastopa

3. mladeniški shod.

Poročali smo Vam o prvem takozvanem mladeniškem shodu, ki se je vršil na Ptujski Gori, pisali smo tudi o razbojniških posledkah drugega shoda, v katerem se pri sv. Trojici in pri sv. Lenartu v Slovenskih Goricah in danes hočemo spregovoriti par besedi o tretjem mladeniškem shodu, kateri se je vršil zadnji nedeljo v Pletrovčah.

Hvala Bogu, vendarle enkrat so prišli kmetje in njih sinovi do spoznanja, hvala Bogu, komaj enkrat so sprevideli, kaj hoče ž njimi tarška druhal! Med tem, ko se je vdeležilo nad tisoč mladeničev družin zega shoda, pogorel je tretji popolnoma in to celo v savinjski dolini.

„Celjska žaba“ piše, da je bilo število udeležencev na 3. mladeniškem shodu, po njenem mnenju 200 do 300. Oho, ta pa je bosa! Vseh skupaj udeležencev bilo niti ne 150 in to pa mi vemo gotovo! Takozvani mladeničev ni bilo nad 50, drugo so bili dekleta, hlapci, par kmetov, kaplani in masno rejni župniki.

Kar se tiče govorov, piše „Domovina“ to le „Kakor smo čuli, o narodnosti tudi ni bilo ravno preveč govora na shodu.“ — Dobro tak, vsaj si prišla „žaba“ vendarle enkrat resnico, vendarle enkrat so sprevidele črne suknje, da že vse hujskarije pri drugi narodnosti tudi takozvanim „mladeničem“ prisedajo. Govori so se sukali najbolj o krščanskem razdinjenju mladeničev in o — molitvi. Gospodje, čemu pa potem shod? Saj imate doma prižnice, saj imate doma veronauk! Pridigujte doma, mladeniči bodejo ostali doma, ne bodejo izdajali denarjev!

S tem shodom samim se nikakor več noče pečati, saj je, kakor omenjeno regimentno pogorel, hočemo malo pojasniti sad, tega shoda. Neki kmet se je izrazil napram našemu poročevalcu tako le „Zakaj neki li vendar gonijo to mladino po teh krajih? Moj fant mi je doma — v k r a d e l (!) plovca žita in ga je prodal, samo da je zamoral na shod!“ — To je mislimo dovolj!

Toda še več! Kmalu po zborovanju se je odpeljalo pet vozi napolnjenih z duhovniki, na različne kraje. „Mladenice“ pa so pustili v Pletrovčah same! Tam je svirala po krčmah godba, bile so tam „fletne“ savinske dekleta. „Moj ljubček, al' hočeš